

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊ Խորհրդի
2011թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 30/1 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

Արարատի մարզպետարանին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման
և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության
կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության
արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2011թ. գործունեության տարեկան
ծրագրի 4.6 կետը և Վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2011թ. հունվարի 11-ի թիվ 1/7 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը. Արարատի մարզպետարանին պետական բյուջեից
հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև
պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրությունն է:

Վերահսկողության առարկան. Արարատի մարզպետարանին պետական բյուջեից
հատկացված միջոցները, բյուջետային մուտքերը, մարզպետարանի կողմից կառավարվող
պետական սեփականությունը, այդ թվում՝ հողեր, գույքային միավորներ և պետական
բաժնեմասեր, ինչպես նաև մարզպետարանի իրավասությունների շրջանակներում
կատարված գործողություններն ու գործարքները:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Արարատի մարզպետարան, ներառյալ՝ 13
կառուցվածքային, պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ, 25 բաժնետիրական
ընկերություններ (հիմնադիր՝ ՀՀ Արարատի մարզպետարան):

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 11.01.2011-30.06.2011թթ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը՝ 2009-2010թթ. և 2011թ. 3 ամիս:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, արդյունավետության (կատարողական) և համապատասխանության տեսակները: Կիրառվել է ընտրանքային մեթոդի ոչ վիճակագրական եղանակ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են դիտարկման և ստուգման արդյունքում ստացված տվյալները:

Վերահսկողության արդյունքները՝

1. Հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքներ

ՀՀ Արարատի մարզպետարանի 2009 - 2010թթ շենք և շինությունների հիմնանորոգման օբյեկտների համար պետական բյուջեում նախատեսված ծախսերի ընդհանուր գումարը կազմում է 415,676.7 հազ. դրամ:

Ստուգման ծավալը կազմում է 249,531.6 հազ. դրամ և գրեթե բոլոր օբյեկտներում բազմիցս կրկնվում են հետևյալ բնույթի խախտումները:

1.1 Շինարարական նորմերի ընդունման մասով.

. շինարարության վարման ընդհանուր մատյանները լրացվել են թերի և սահմանված կարգի խախտումներով:

Բացակայում են.

- սանհանգույցների հատակի հիդրոմեկուսացման ակտերը,
- բետոնի փորձարկման ակտերը,
- էլեկտրական սարքավորումների տեղադրման ակտերը,
- տոփանման ակտերը,
- օգտագործված շինարարական նյութերի որակի հավաստագրերը:

Շինարարական օբյեկտներում սահմանված կարգով պահանջվող տեխնիկական և հեղինակային հսկողությունն իրականացվել է թերի:

Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.09.98թ. թիվ 143 «Շինարարության նկատմամբ հեղինակային հսկողություն իրականացման հրահանգի», ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 28.04.98թ. թիվ 44 «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ»-ի պահանջները:

Ստուգված բոլոր օբյեկտների ավարտված շինարարության շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտերը բացակայում են:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 08.05.2003թ թիվ 626-ն որոշմամբ հաստատված «Ավարտված շինարարության շահագործման փաստագրման կարգը հաստատելու մասին» որոշման պահանջները:

Համաձայն «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 26 հոդվածի 1 կետի, ՀՀ ֆինանսների նախարարությանից պահանջվել է 2010թ. Արարատի մարզպետարանի շինարարական ծրագրերի նկատմամբ իրականացված ստուգումների արդյունքում կազմված հսկիչ չափագրման ակտերի և համեմատական տեղեկագրերի լուսապատճենները: Ստուգված թվով 4 օբյեկտներում (Վեդի քաղաքի թիվ 2 դպրոց, Այգեգարդ գյուղի մանկապարտեզ, Նոյակերտ գյուղի դպրոց և Ոսկետափ գյուղի թիվ 2 դպրոց) Ֆինանսական վերահսկողության տեսչության կողմից հայտնաբերել է 37,337.47 հազ. դրամի փաստացի չկատարված աշխատանքների համար վճարված գումար:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի կողմից նույն օբյեկտների ամբողջական ծավալների ստուգմամբ հայտնաբերվել է լրացուցիչ 13,919.2 հազ. դրամ գումարի խախտում:

Հանձնման ընդունման արձանագրություններով փաստարկված, սակայն փաստացի անորակ և չկատարված աշխատանքների ծավալների տարբերությունը կազմում է 23,062.8 հազ. դրամ, այդ թվում՝ 17,349.2 հազ. դրամ անորակ աշխատանքներ, 5,110.9 հազ. դրամ ծավալային հավելագրում և 602.7 հազ. դրամ՝ ապրանքի տեսականու գնային տարբերություն:

Համեմատելով տվյալ փուլի կատարողականի գումարը, գործող կարգով կազմված /փորձաքննություն անցած/ նախահաշվի հետ արձանագրվել է 568.7 հազ. դրամ գումարի նախահաշվային ուռճացում:

«Դրույթներ բնակելի շենքերի, սոցիալ-կուլտուրական նշանակության օբյեկտների տեխնիկական հետազննության, վերանորոգման և վերակառուցման կազմակերպման մասին» /ՎՄՆ 58-88(P) / կետ 5-ի և /ՎՄՆ 39-38(P) / հրահանգի համաձայն՝, քանդած /ապամոնտաժված/ կրկնակի օգտագործման նյութերը կապալառուն պարտավոր է /ԱԿՏ-ով/ փոխանցել պատվիրատուին կամ հաշվառել և մուտքագրել իր հաշվապահություն, սահմանված կարգով: Հետ վերադարձվող շինարարական նյութերի արժեքը կազմել է 762.1 հազ. դրամ:

Արձանագրված խախտումների ամբողջ գումարը կազմում է 24,393.6 հազ. դրամ:

1.2 Նախագծանախահաշվային աշխատանքներ

Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը սահմանված կարգով համայնքի ղեկավարի կողմից համաձայնեցված չեն:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 21 դեկտեմբերի 1998 թվականի թիվ 812 որոշման պահանջները:

Աշխատանքային նախագծերում բացակայում են՝

- շինարարության կազմակերպում
- ինժեներական կոմունիկացիաների գծագրեր / կոյուղի, ջրագիծ/:

Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 29-ի թիվ 273-Ն հրամանը, այն է՝ «Բնակելի և հասարակական նշանակության շենքերի, շինությունների նախագծային փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոններ»:

2. 50 և ավելի տոկոս պետական մասնակցությամբ ընկերություններում պետական բաժնեմասի կառավարման մասին

Արարատի մարզպետարանի համակարգի 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմաս ունեցող առողջապահական ընկերությունները թվով 55 են :

2009 թվականին վերահսկողությամբ ընդգրկված ընկերություններից պետական բյուջե շահաբաժին վճարել է «Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ -ն՝ 1,348.0 հազ. դրամ, «Վեդիի ԲԿ» ՓԲԸ-ն՝ 73.0 հազ. դրամ,:

2010 թվականին վերահսկողությամբ ընդգրկված ընկերություններից պետական բյուջե շահաբաժին վճարել է «Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ -ն՝ 1,391.0 հազ. դրամ,:

2009 թվականին պետբյուջեից ֆինանսավորումը Արարատի մարզի առողջապահական ընկերություններին կազմել է 2,075.672.6 հազ. դրամ, իսկ վճարովի ծառայություններից մուտքերը կազմել են 115,284.0 հազ. դրամ:

2010 թվականին պետբյուջեից ֆինանսավորումը կազմել է 1,547.808.8 հազ. դրամ, իսկ վճարովի ծառայություններից մուտքերը կազմել են 139,355.0 հազ. դրամ:

Մարզպետարանի համակարգի առողջապահական ընկերություններից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել են 3-ը, որի արդյունքում պարզվել է.

- 2009 թվականների համար ձևակերպված շտապ օգնության կանչի թերթիկներում բացակայել է հիվանդի կամ հիվանդատիրոջ ստորագրությունը / «Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ ՝ 478 կանչ, «Վեդիի ԲԿ» ՓԲԸ ՝ 241 կանչ /: Խախտվել է ՀՀ առողջապահության նախարարի

հրամանով պետպատվերի շրջանակներում շտապ օգնության կազմակերպման չափորոշիչով սահմանված պահանջները, համաձայն որի **3,058.0 հազ. դրամը չպետք է տրամադրվեր պետբյուջեից , որը ենթակա է վերականգնման:**

- 2009 և 2010 թվականների ընթացքում պետպատվերի շրջանակներում 4,661.8 հազ. դրամի չափով /«Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 21 պատմագիր, 1,942,8 հազ. դրամ, «Մասիսի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 22 պատմագիր, 1,775.8 հազ. դրամ, «Վեդիի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 10 պատմագիր, 943.2 հազ. դրամ/ բուժօգնություն է ցուցաբերվել 21 հիվանդների, սակայն նշված հիվանդներին բուժօգնությունը չպետք է տրամադրվեր պետպատվերի շրջանակներում՝ համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2008թ-ի դեկտեմբերի 10-ի թիվ 1807-Ա հրամանով հաստատված չափորոշիչի: **Արդյունքում 4,661.8 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե :**
- 2009 և 2010 թվականներին պետական առողջապահական գործակալության Արարատի մարզային կենտրոնի կողմից մերժվել և չեն ֆինանսավորվել բուժօգնության ծառայություններ, որոնք վճարովի հիմունքներով կատարելու փոխարեն կատարվել են պետպատվերի հաշվին, որի արդյունքում **ընկերությունները կրել են վնաս /«Մասիսի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 1,618.4 հազ. դրամ, «Վեդիի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 300.0 հազ. դրամ / 1,918.4 հազ. դրամի չափով, ինչը ենթակա է վերականգնման ընկերությանը պատասխանատու անձանց կողմից:**
- 2009 թվականին պետական առողջապահական գործակալության Արարատի մարզային կենտրոն չեն ներկայացվել կամ ներկայացվել են կարճաժամկետ բուժման երկարաժամկետի փոխարեն հիվանդության պատմագրեր, որի արդյունքում **ընկերությունը կրել է վնաս 1,169.4 հազ. դրամի չափով , /«Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 23 հատ, որից 9 –ը չեն ներկայացվել, իսկ 12- ը ներկայացվել են կարճաժամկետ բուժման ֆինանսավորման /, որը ենթակա է վերականգնման ընկերությանը և ավելացման համախառն եկամուտին:**
- 2009 և 2010 թվականներին ընկերությունում չեն հաշվառվել և վճարվել 115 հավատարմագրման տեղեկանքներ (փսիխո) /«Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 38 տեղեկանք - 152.0 հազ. դրամ, «Մասիսի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 27 տեղեկանք-81.0 հազ. դրամ, «Վեդիի ԲԿ» ՓԲԸ՝ 50 տեղեկանք -150.0 հազ. դրամ/: **Արդյունքում 383.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերությունների բյուջե:**

- Հիմնադրի կողմից վճարովի ծառայությունների գները 2009թ-ի համար հաստատվել են 2009թ-ի փետրվար ամսին, սակայն ընկերությանն է տրամադրվել 2009թ-ի հունիսին, 2010թ-ի համար հաստատվել են 2010թ-ի փետրվար ամսին, սակայն ընկերություններին է տրամադրվել 2010թ-ի ապրիլին, որի հետևանքով նոր կամ փոփոխված սակագներով ծառայությունների մասով /փսիխո, պաթանատոմիական ծառայություն/ առաջացել է չգանձված վարձավճար՝ 1,256.5 հազ. դրամի չափով, այդ թվում՝

«Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ – 944.5 հազ. դրամ,

«Մասիսի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ – 312.0 հազ. դրամ,

Արդյունքում՝ 1,256.5 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերությունների բյուջե:

«Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի կողմից որպես կատարված ծախս է ցույց տրվել և հաշվարկվել 1,533.0 հազ. դրամի ձեռքբերումներ, որոնց ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերը չեն համապատասխանում ՀՀ Կառավարության 25.07.1998թ-ի թիվ 525 որոշմամբ սահմանված ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի նկատմամբ ներկայացվող պահանջներին

Արդյունքում՝ 1,533.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերության բյուջե:

- Հայտնաբերված խախտումների՝ եկամտի նվազեցման կամ ծախսերի ավելացման, արդյունքում ընկերություններում առաջանում է 542.3 հազ. դրամ լրացուցիչ շահաբաժին, այդ թվում՝

«Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ – 211.4 հազ. դրամ,

«Վեդու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ – 72.0 հազ. դրամ,

«Մասիսի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ – 258.9 հազ. դրամ

Արդյունքում՝ 542.3 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ՀՀ պետբյուջե:

Այսպիսով, 3 բուժ. ընկերությունների վերահսկողության ընթացքում արձանագրվել է 14,522.4 հազ. դրամի խախտում, որից 8,262.1 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ՀՀ պետբյուջե, իսկ 6,260.3 հազ. դրամը՝ ընկերություններին:

3. Արարատի մարզի պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություններ

2009թ. և 2010թ. ՀՀ Արարատի մարզի կրթության բնագավառի 112 հանրակրթական դպրոցների գործունեությունը կազմակերպելու համար պետական բյուջեից հատկացվել է 11,553,875.2 հազ. դրամ ֆինանսական միջոցներ: Վերահսկողությամբ ընդգրկվել է թվով 16 հանրակրթական դպրոցներ /ՊՈԱԿ-ներ/՝ 1,865,174.4 հազ. դրամ գումարով, կամ ընդհանուրի՝ 16,1 տոկոսը, որից հայտնաբերվել է 5,774.1 հազ. դրամի չափով խախտումներ:

Վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերվել են հետևյալ խախտումները՝

- Թվով 4 ՊՈԱԿ-ներում / «Ազատավանի մ/դ», «Արգավանդի մ/դ», «Զորակի մ/դ», «Նոր կյանքի մ/դ»/ խախտվել է «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 15-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ՀՀ ԿԳՆ 2003թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 619-ն հրամանով հաստատված ՀՀ պետական հանրակրթական և հատուկ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների սովորողների ընդունելության կարգի 7-րդ և 8-րդ կետերի պահանջները /ծնողների դիմումների բացակայություն, դպրոցից՝ դպրոց աշակերտների փոխադրման թերթիկների բացակայություն, տարիքային ցենզի անհամապատասխանություն/: Արարատի նախկին թ. 3 և Վանաշենի դպրոցներում մեկական աշակերտ ընդունվել են 5 տարեկանից: Թվով 2 դպրոցներում /Արարատի ավագ դպրոց, Գեղանիստի դպրոց/ տնօրենների կողմից նույն աշակերտին տրվել են երկուական փոխադրման թերթիկներ տարբեր ամսաթվերով՝ նպաստելով կրկնակի ֆինանսավորմանը:

- Խախտվել է «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջները /գանձապահի պարտականությունները չեն կարող դրվել կազմակերպության այն աշխատակիցների վրա, որոնք իրավունք ունեն ստորագրել դրամարկղային փաստաթղթերը, ինչպես նաև գանձապահի պարտականությունները կատարող անձը հրամանով ամրագրված չէ հետևյալ ՊՈԱԿ-ներում՝ «Վեդու թ. 2 մ/դ», «Մասիսի թ. 2 մ/դ», «Մասիսի թ. 3 մ/դ», «Արտաշատի թ. 6 մ/դ», «Վավաշենի մ/դ»:

- Ռեսուրսափրկված ՊՈԱԿ-ներից 14-ում / «Ազատավանի մ/դ», «Ավշարի մ/դ», «Զորակի մ/դ», «Մասիսի թ.2 մ/դ», «Մասիսի թ. 3 մ/դ», «Մասիսի թ. 4 մ/դ», «Արարատի թ. 1 մ/դ», «Արարատի ավագ դպրոց», «Արտաշատի թ. 6 մ/դ», «Վանաշենի մ/դ», «Տափերականի մ/դ», «Արգավանդի

մ/դ», «Գեղանիստի մ/դ», «Նոր Խարբերդի թ. 1 մ/դ»/ հայտնաբերվել է սովորողների տվյալ ուսումնական հաստատություն ընդունվելու և այլ ուսումնական հաստատություններ փոխադրվելու ժամկետների անհամապատասխանություն, որի հետևանքով **կատարվել է թվով 32 աշակերտի կրկնակի ֆինանսավորում՝ 1,097.2 հազ. դրամի չափով, որը ենթակա է վերականգնման:**

- Ուսումնասիրված ՊՈԱԿ-ներից 11-ում /«Ազատավանի մ/դ», «Ավարի մ/դ», «Զորակի մ/դ», «Մասիսի թ.3 մ/դ», «Արարատի ավագ դպրոց», «Արտաշատի թ. 6 մ/դ», «Վանաշենի մ/դ», «Տափերականի մ/դ», «Արգավանդի մ/դ», «Գեղանիստի մ/դ», «Նոր Կյանքի մ/դ»/ **կոմպլեկտավորվել է փաստացի աշակերտների թվից ավելի թվով 48 աշակերտ, որի հետևանքով ավելի է ֆինանսավորվել 4,676.9 հազ. դրամի չափով, որը ենթակա է վերականգնման:**

- Մարզի դպրոցները գործում են առանց լիցենզիայի: Խախտվել է «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի պահանջները:

- Ուսումնասիրված դպրոցներում 2009-2010թթ. գնումները կատարվել են առանց համապատասխան գնման գործընթաց իրականացնելու: Խախտվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջները և ՀՀ կառավարության 2008թ. հունիսի 5-ի թ. 853-ն որոշմամբ սահմանված կարգի 3-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերի պահանջները:

4. ՀՀ Արարատի մարզի սոցիալական ծառայության տարածքային

գործակալությունների /այսուհետև՝ ՄԾՏԳ/ կատարած աշխատանքների վերաբերյալ ՀՀ Արարատի մարզում գործում են սոցիալական ծառայությունների չորս տարածքային գործակալություններ՝ Արտաշատի, Մասիսի, Վեդու և Արարատի (Արարատի ՄԾՏԳ-ն համայնքային ենթակայության է) :

Մարզի գործակալությունները սպասարկում են 3 քաղաքային և 94 գյուղական համայնքներ: 2011 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ մարզի 3 ՄԾՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների թիվը կազմել է **6838** , իսկ հրատապ դրամական օգնություն ստացողների թիվը կազմել է 890 ընտանիք, այդ թվում Արտաշատում – 2421/311, Մասիսում՝ 2404/328, Վեդիում՝ 2013/251:

Վերահսկողության ընթացքում ընտրանքային կարգով ստուգվեցին մարզի նպաստառու ընտանիքների շուրջ 81 տոկոսի փաստաթղթերը:

2009 թվականի ընթացքում մարզի 3 ՄՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների միջին թիվը կազմել է **7371** ընտանիք:

2010 թվականի ընթացքում մարզի 3 ՄՏԳ-ներում ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների միջին թիվը կազմել է **7318** ընտանիք:

Վերահսկողության ընթացքում հայտնաբերվեցին շուրջ 139 ընտանեկան նպաստի տրամադրման գործերի խախտումներ, որոնցից 34 ընտանիքներ կորցնում են նպաստի իրավունքը: **Դրա արդյունքում պետական բյուջեին պատճառված վնասի չափը կազմում է 9,510.5 հազ. դրամ, որից ենթակա է վերականգնման 5,446.5 հազ. դրամ, այդ թվում Արտաշատում` 3,995.0/2,438.5 հազ. դրամ, Մասիսում` 3,619.0/1,935.5 հազ. դրամ, Վեդիում` 1,896.5/1,072.5 հազ. դրամ /հավելված 1/:**

Վերահսկողությամբ պարզվել է նպաստառու ընտանիքների կողմից կենդանիների իրական թիվը թաքցնելու 11, հողերի իրական չափերը թաքցնելու 3, ընտանիքի կազմը սխալ ներկայացնելու 31 և ծածկագրերը ոչ ճիշտ կիրարկելու 4 դեպք: Նշված խախտումները հիմնականում հետևանք են համայնքների ղեկավարների կողմից տրված սխալ տեղեկանքների և նպաստառուների ներկայացրած սխալ տեղեկատվության, ինչպես նաև ՄՏԳ-երի աշխատակիցների կողմից իրենց պարտականությունների ոչ պատշաճ կատարման:

5. Արարատի մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականության հողերի տրամադրման և օգտագործման մասին

Համաձայն ՀՀ Արարատի մարզպետի կողմից հաստատված հողային հաշվեկշռի 01.07.2009թ. դրությամբ մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող պետական սեփականության հողերի ընդհանուր մակերեսը կամ հողային ֆոնդը կազմում է 105333.9 հա:

2010 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ 69652.4 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողերից վարձակալության է տրվել ընդամենը 25390.74 հա` շուրջ 36.5 %, այդ թվում` վարելահող` 248.0 հա ( 42.1 %), բազմամյա տնկարկներ` 10.0 հա (58.8 %), խոտհարք` 101.0 հա (14.5 %), արոտավայր` 23951.74 հա (56.7 %), այլ հողատեսքեր` 1080.0հա (4.1 %):

2009 թվականին համայնքների վարչական սահմաններից դուրս՝ մարզի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նշանակության հողերի վարձակալության տրամադրման համար մամուլում տրվել է երեք հայտարարություն, 4436.2 հա հողատարածքի վարձակալության համար, ընդ որում, վարձակալության է տրվել 3736.2 հա հողատարածք: Վարձակալության իրավունքը շահած անձանց հետ կնքվել է հողամասի վարձակալության պայմանագրեր, որոնք օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պետական գրանցում են ստացել:

2010 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս, մարզպետարանի ենթակայության պետական սեփականության հողերի համար կնքվել է թվով 114 վարձակալության պայմանագիր, որից 109 վարձակալական պայմանագրեր կնքվել են գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերի համար և թվով 6 պայմանագրեր՝ ընդերքօգտագործման նպատակով:

Գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերը և ընդերքօգտագործման նպատակով տրամադրված հողամասերը տրամադրվել են մրցութային կարգով:

Հարկ է նշել, որ 2009թ. անցկացված մրցույթներից յուրաքանչյուրին մասնակցել է ընդամենը երկու մասնակից:

ՀՀ կառավարության 2001 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 286 որոշման 61-րդ մասով սահմանվել է, որ հողամասերի տրամադրման մրցութային փաթեթը ներառում է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տրված անասունների տեղափոխման երթուղու մասին փաստաթուղթը՝ համաձայնեցված ՀՀ բնապահպանության նախարարության հետ, սակայն այն չի ներառվել մրցութային փաթեթ:

Միևնույն ժամանակ, ներկայացված հայտերում չեն ներառվել որոշման 62-րդ մասում սահմանված փաստաթղթերը: Մասնավորապես, հեռակա անասնապահության համար վարձակալության իրավունքով հողամասերը տրամադրելու մասին հայտերում չեն ներառվել՝

ա) Տեղեկանք անասնազխաքանակի մասին՝ ըստ տեսակների և սեռահասակային խմբերի:

բ) 3 տարուց ավելի վարձակալության ժամկետի դեպքում՝ հողերի բարելավման, կուլտուր-տեխնիկական, բնապահպանական և պատմամշակութային միջոցառումների իրականացման բիզնես ծրագիր՝ տարածքի օգտագործման տեխնիկատնտեսական հիմնավորումով:

գ) ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տրված անասունների տեղափոխման երթուղու փաստաթուղթը՝ համաձայնեցված ՀՀ բնապահպանության նախարարության հետ:

2009թ. ՁԼՄ -ներով հրապարակվող հայտարարություններում խախտվել է ՀՀ հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածի պահանջները: Մասնավորապես, հայտարարություններում չեն նշվել մրցույթի ձևի, մրցույթի պայմանների և պահանջների, մրցույթի անցկացման կարգի, ներառյալ՝ մրցույթում մասնակցության ձևակերպման, մրցույթում հաղթած անձի որոշման, ինչպես նաև մրցույթի առարկայի նախնական գնի մասին տեղեկությունները: Անշարժ գույքի վարձակալության պայմանագրից ծագող իրավունքների պետական գրանցում չի ստացել թվով 10 պայմանագիր, որով խախտվել է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 611-րդ հոդվածի և հողային օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները:

Խախտվել է նաև ՀՀ կառավարության 2001 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 286 որոշման 521 պահանջը՝ մրցույթի կազմակերպիչը մրցույթի արդյունքների ամփոփումից հետո 10-օրյա ժամկետում հաղթողին տրամադրում է լիազոր մարմնի որոշումը, կառուցապատման կամ վարձակալության իրավունքի համար տրամադրվող պայմանագիրը, հողամասի հատակագիծը: Վարձակալության պայմանագրերը կնքվել են 10-օրյա ժամկետի խախտմամբ:

Հայաստանի Հանրապետության <<Վարչատարածքային բաժանման մասին>> ՀՀ օրենքում 2009թ. նոյեմբերի 21-ին կատարված փոփոխության համաձայն համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող պետական սեփականություն հանդիսացող 105333.9 հա տարբեր նպատակային նշանակության հողամասերը (ներառյալ՝ նաև կառավարման լիազորությամբ համայնքներին տրված 2-րդ և այլ հատվածների հողամասերը) ընդգրկվեցին մարզի թվով 26 համայնքների վարչական սահմաններում:

Վերոնշյալ հողամասերի օտարման, անհատույց օգտագործման, վարձակալության և կառուցապատման իրավունքով տրամադրելու կարգը սահմանելու նպատակով կայացվել է ՀՀ կառավարության 2010թ հունվարի 14-ի թիվ 16-Ն որոշումը:

«Վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունը ուժի մեջ մտնելուց հետո, այսինքն՝ 2009թ. դեկտեմբերից, համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողամասերը որպես այդպիսին այլևս գոյություն չունեն, հետևաբար, նշված հողամասերի նկատմամբ դադարել է նաև մարզպետի կառավարման լիազորությունը: Հասկանալի է, որ մինչև օրենքում կատարված փոփոխությունը վարձավճարների գծով

ձևավորված պարտքը պետք է վճարվեր պետական բյուջե, իսկ օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ համապատասխան համայնքի բյուջե: **Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողերի վարձակալական պայմանագրերով սահմանված վարձավճարների գծով 01.01.2010թ. դրությամբ ձևավորված պարտքի մնացորդը կազմում է 4,115.1 հազ. դրամ /հաշվի է առնված նաև 2011թ. ստուգման ժամանակաշրջանում 2,001.5 հազ. դրամ վճարումը/, որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:**

Հարկ է նշել, որ 2010թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ հաստատվել է մարզի հողային հաշվեկշիռը, որտեղ նշված հողերը արտացոլված չեն եղել համայնքների վարչական սահմաններում գտնվող հողերի կազմում, որը հակասում է նշված օրենքի փոփոխության պահանջներին: Միևնույն ժամանակ, մարզպետարանը և համայնքները առանց համապատասխան քարտեզների լիարժեք չեն տիրապետում հանձնումից հետո համայնքների վարչական սահմաններին, որի հետևանքով մարզպետարանը վարձակալության պայմանագրերը դեռևս ամբողջությամբ չի տրամադրել համայնքներին և համայնքները լիարժեք չեն տիրապետում իրենց վարչական սահմաններում գտնվող վարձակալական պայմանագրերին: Արդյունքում, համայնքներին փոխանցված հողերի վարձավճարների գանձումը չի վերահսկվում ոչ մարզպետարանի, ոչ էլ՝ համայնքների կողմից:

Ավելին, վերոնշյալ օրենսդրական փոփոխություններից հետո 2010թ. փետրվարից պետք է կատարվեր օրենքի տրամաբանությունից բխող մի շարք գործառնություններ.

- Զանի որ ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին օրենքում կատարված փոփոխության համաձայն փոփոխվել է մարզի թվով 26 համայնքների վարչական սահմանները, հետևաբար այդ համայնքներին պետք է տրվեր նոր քարտեզներ՝ հողային հաշվեկշռի նոր ելակետային տվյալներով:
- Անհրաժեշտ էր հստակեցնել մինչ այդ կնքված, սակայն պայմանագրերի գործողության ժամկետի մեջ գտնվող պայմանագրերի իրավական կարգավիճակի մասին հարցը:
- Հստակեցնել միևնույն պայմանագրով տրված հողամասերը տարբեր համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված լինելու հանգամանքը, հարցի լուծման տարբերակները:
- Համայնքների կողմից հողամասերի վարձակալության տրամադրման դեպքում ինչ կարգով են կատարվելու գնահատման աշխատանքները, քանի որ հողամասերը այլ համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկվելու դեպքում փոփոխվում են հողամասի գնահատման խմբերը, գոտիականությունը, զուտ եկամուտը:

Հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների վերաբերյալ

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 84-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն համայնքներում հողամասերի օտարումից գոյացած միջոցները առաջնահերթության կարգով պետք է ուղղել հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաների կազմմանը: ՀՀ հողային օրենսգրքի 57-րդ հոդվածի համաձայն պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասը սեփականության կամ օգտագործման իրավունքով են տրամադրվում հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմայի համապատասխան: Ելնելով վերոնշյալ իրավական ակտերի պահանջներից, առաջարկվել է հողամասի օտարում կատարած համայնքների ղեկավարներին օտարումից գոյացած միջոցներով պատվիրել հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներ: ՀՀ կառավարության 2003թ. մայիսի 2-ի թիվ 625-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան մարզի թվով 22 համայնքների կողմից 2005-2007թթ ընթացքում պատվիրվել է հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներ: Իսկ 2008-2009թթ. ընթացքում հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներ է պատվիրվել մարզի 3 համայնքների կողմից: Պատվիրված սխեմաները հիմնականում համաձայնեցվել են գրեթե բոլոր նախարարությունների հետ, բացառությամբ՝ Քաղաքաշինության և Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունների: Համայնքների կողմից պատվիրված սխեմաների համար համայնքների բյուջեներից տրամադրվել է շուրջ 110 մլն դրամ գումար: Հարկ է նշել, որ պետական միջոցների հաշվին պատվիրվել է նաև մարզի թվով 20 համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներ, որոնք նույնպես հաստատված չեն, նշված սխեմաների կազմման համար պետական միջոցներից տրամադրվել է շուրջ 60 մլն դրամ: Համայնքների կողմից պատվիրված հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներից ՀՀ կառավարության կողմից 2011թ. փետրվար ամսին հաստատվել է միայն Գուկասավան համայնքի սխեման:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

- Հանձնման-ընդունման արձանագրություններով փաստարկված, սակայն փաստացի անորակ և չկատարված աշխատանքների ծավալների տարբերությունը կազմում է 23,062.8 հազ.դրամ, այդ թվում՝ 17,349.2 հազ. դրամ անորակ աշխատանքներ, 5,110.9 հազ. դրամ ծավալային հավելագրում և 602.7 հազ.դրամ՝ ապրանքի տեսականու գնային տարբերություն : Գումարը ենթակա է վերականգնման պետքյուջե:
- Համեմատելով տվյալ փուլի կատարողականի գումարը, գործող կարգով կազմված /փորձաքննություն անցած/ նախահաշվի հետ արձանագրվել է 568.7 հազ. դրամ գումարի նախահաշվային ուռճացում: Գումարը Ենթակա է վերականգնման պետքյուջե:
- Զանդած /ապամոնտաժած/ կրկնակի օգտագործման նյութերը կապալառուն պարտավոր է /ԱԿՏ-ով/ փոխանցել պատվիրատուին կամ՝ հաշվառել և մուտքագրել իր հաշվապահություն, սահմանված կարգով: Հետ վերադարձման ենթակա շինարարական նյութերի արժեքը կազմում է 762.1 հազ. դրամ:
- Հիմնանորոգման և շինարարական աշխատանքների նախագծերը սահմանված կարգով չեն համաձայնեցվել: Որոշ դեպքերում, շինարարության ընթացքում տեղում կատարվել են փոփոխություններ առանց վերանախագծման, փորձաքննության և վերահամաձայնեցման: Ավարտված շինարարության շահագործման փաստագրման ակտերը բացակայում են:
- Շինարարական օբյեկտներում տեխնիկական և հեղինակային հսկողությունն իրականացվել է թերի:
- 2009 թվականի շտապ օգնության ծառայության կանչի թերթիկներում բացակայել է հիվանդի կամ հիվանդատիրոջ ստորագրությունը, որի պատճառով պետքյուջեից 3,058.0 հազ. դրամը չպետք է տրամադրվեր: Այն ենթակա է վերականգնման:
- 2009 և 2010 թվականների ընթացքում պետպատվերի շրջանակներում 4,661.8 հազ. դրամի չափով բուժօգնություն է ցուցաբերվել 21 հիվանդների, սակայն նշված հիվանդներին բուժօգնությունը չպետք է տրամադրվեր պետպատվերի շրջանակներում: Արդյունքում 4,661.8 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքյուջե :
- 2009 և 2010 թվականներին պետական առողջապահական գործակալության Արարատի մարզային կենտրոնի կողմից մերժվել և չեն ֆինանսավորվել բուժօգնության ծառայություններ, որոնք վճարովի հիմունքներով կատարվելու փոխարեն կատարվել են

պետպատվերի հաշվին, որի արդյունքում ընկերությունները կրել են վնաս 1,918.4 հազ. դրամի չափով, ինչը ենթակա է վերականգնման ընկերություններին:

- 2009 թվականին պետական առողջապահական գործակալության Արարատի մարզային կենտրոն չեն ներկայացվել կամ ներկայացվել են կարճաժամկետ, բուժման երկարաժամկետի փոխարեն, հիվանդության պատմագրեր, որի արդյունքում «Արտաշատի ԲԿ» ՓԲԸ կրել է վնաս 1,169.4 հազ. դրամի չափով, որը ենթակա է վերականգնման ընկերություններին:
- 2009 և 2010 թվականներին ընկերությունում ներմուծում չեն հաշվառվել և վճարվել 115 հավատարմագրման տեղեկանքներ (փսիխո): Արդյունքում 383.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերությունների բյուջե:
- Նոր կամ փոփոխված սակագներով վճարովի ծառայությունների մասով /փսիխո, պաթանատոմիական ծառայություն/ առաջացել է չգանձված վարձավճար 1,256.5 հազ. դրամի չափով: Արդյունքում՝ 1,256.5 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերություններին:
- «Արտաշատի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ի կողմից որպես կատարված ծախս է ցույց տրվել և հաշվարկվել 1,533.0 հազ. դրամի ձեռքբերումներ, որոնց ծախսը հիմնավորող փաստաթղթերը չեն համապատասխանում ՀՀ կառավարության 25.07.1998թ-ի թիվ 525 որոշմամբ սահմանված ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի նկատմամբ ներկայացվող պահանջներին: Արդյունքում՝ 1,533.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման ընկերությանը:
- Հայտնաբերված խախտումների՝ եկամտի նվազեցման կամ ծախսերի ավելացման հաշվին ընկերություններում առաջանում է 542.3 հազ. դրամի լրացուցիչ շահութաբաժին. որը ենթակա է վերականգնման պետբյուջե:
- Ուսումնասիրված հանրակրթության ոլորտի 14 ՊՈԱԿ-ներում հայտնաբերվել է սովորողների տվյալ ուսումնական հաստատություն ընդունելության և այլ ուսումնական հաստատություններ փոխադրման ժամկետների անհամապատասխանություն, որի հետևանքով կատարվել է թվով 32 աշակերտի կրկնակի ֆինանսավորում՝ 1,097.2 հազ. դրամի չափով, իսկ 11 ՊՈԱԿ-ներում կոմպլեկտավորվել է փաստացի աշակերտների

թվից ավելի թվով 48 աշակերտ, որի հետևանքով ավելի է ֆինանսավորվել 4,676.9 հազ. դրամի չափով: Արդյունքում 5,774.1 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման պետքյուջե:

- Մարզպետարանի սոցիալական ծառայության տարածքային գործակալությունների կողմից խախտումներով վճարված վճարված նպաստը կազմել է 9,510.5 հազ. դրամ, որից պետքյուջե ենթակա է վերականգնման 5,446.5 հազ. դրամը:
- ՀՀ կառավարության 2003թ. մայիսի 2-ի թիվ 625-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, մարզի թվով 25 համայնքների կողմից 2005-2009թթ. ընթացքում 110 մլն դրամով, ինչպես նաև պետական միջոցների հաշվին տրամադրված շուրջ 60 մլն դրամով պատվիրված 20 համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաները դեռևս սահմանված կարգով հաստատված չեն: Համայնքների կողմից պատվիրված հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաներից ՀՀ կառավարության կողմից 2011թ. փետրվար ամսին հաստատվել է միայն Դուկասավան համայնքի սխեման:
- «Վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունը ուժի մեջ մտնելուց հետո համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողամասերի նկատմամբ դադարել է մարզպետի կառավարման լիազորությունը: Մինչև օրենքում կատարված փոփոխությունը վարձավճարների գծով ձևավորված պարտքը պետք է վճարվեր պետական բյուջե, իսկ օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ համապատասխան համայնքի բյուջե: Մինչդեռ, 2010թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ, հաստատվել է մարզի հողային հաշվեկշիռը, որտեղ նշված հողերը արտացոլված չեն եղել համայնքների վարչական սահմաններում գտնվող հողերի կազմում, որը հակասում է նշված օրենքի փոփոխության պահանջներին:
- Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողերի վարձակալական պայմանագրերով սահմանված վարձավճարների գծով 01.01.2010թ. դրությամբ ձևավորված պարտքի մնացորդը կազմում է 4,115.1 հազ. դրամ /հաշվի է առնված նաև 2011թ. ստուգման ժամանակաշրջանում 2,001.5 հազ. դրամ վճարումը/, որը ենթակա է վերականգնման պետքյուջե:
- Մարզպետարանը և համայնքները առանց համապատասխան քարտեզների լիարժեք չեն տիրապետում «Վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունում նշված համայնքների վարչական սահմաններին, որի հետևանքով մարզպետարանը վարձակալության պայմանագրերը դեռևս ամբողջությամբ չի տրամադրել համայնքներին և համայնքները լիարժեք չեն տիրապետում իրենց

վարչական սահմաններում գտնվող վարձակալական պայմանագրերին: Արդյունքում համայնքներին փոխանցված հողերի վարձավճարների գանձումը չի վերահսկվում ոչ մարզպետարանի կողմից, ոչ էլ՝ համայնքների:

Առաջարկություններ

Արարատի մարզպետին՝

- Միջոցներ ձեռնարկել վերահսկողությամբ արձանագրված խախտումները և բացթողումները վերացնելու, ՀՀ պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ:
- Յուրաքանչյուր տարվա պետական բյուջեով օբյեկտների շինարարության (վերանորոգում, վերականգնում և այլն) ծախսերը նախատեսել ոչ թե այդ օբյեկտների մասնակի (փուլային) շինարարության, այլ վերջնական (ամբողջական) շինարարության համար, որը հարցականի տակ չի դնի նախորդ փուլում կատարած աշխատանքների համար միջոցների օգտագործման արդյունավետությունը և չի խախտվի շինարարական աշխատանքների հերթականությունը:
- Տեխնիկական հսկողության պայմանագրերում ամրագրել ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հունիսի 5-ի թիվ 853-Ն որոշմամբ հաստատված «Գնման առարկայի բնութագրերի հաստատման, նախնական հսկողության և գնումների ֆինանսավորման» կարգի 18-րդ կետի պահանջները:
- Մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության աշխատակիցները պետք է լինեն միայն քաղաքաշինության բնագավառի համապատասխան կրթություն ունեցող մասնագետներ:
- Միջոցներ ձեռնարկել «Վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխությունում նշված համայնքների վարչական սահմանների հստակեցման, համայնքներին վարձակալական պայմանագրերի տրամադրման և դրանցում սահմանված վարձավճարները համայնքների կողմից գանձումներն ապահովելու ուղղությամբ:
- Միջոցներ ձեռնարկել համայնքների հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաները հաստատման ներկայացնելու ուղղությամբ:

- ՀՀ պետքյուշե վերականգնվող գումարները փոխանցել ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» /900005281515/ հաշվին, ինչպես նաև Գանձապետական համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով ՀՀ վերահսկիչ պալատի համար բացված 96 կոդը:

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին: